

Dynamiska tvåspråkiga leksituationer

Mari Bergroth & Maria Kvist
Nordiska språk
Vasa universitet

*Tarkastelemme artikkelissamme kahden sisarusparin kaksikielistä diskurssikäytäntöä sellaisissa arkisissa leikki-tilanteissa, joissa lasten molemmat äidinkielet suomi ja ruotsi ovat läsnä. Tunnusomaista tälle leikki-tilanteelle on, että kaksikielinen äiti puhuu lapsille melko johdonmukaisesti suomea, mutta lapsilla on mahdollisuus valita vapaasti, käyttävätkö he yhtä kieltä vai molempia kieliä kommunikaatiossaan. Sisarusukset puhuvat keskenään pääosin ruotsia. Dynaaminen kaksikielisyys muodostaa tutkimuksemme keskeisen teoreettisen raamin, eli lähtökohtanamme on, että molemmat kielet ovat samanarvoisia tutkimus-
samme leikkidiskurssissa. Tarkastelemme kaksikielistä kommunikaatiota lapsen näkökulmasta ja tavoitteenamme on kuvata, kuinka dynaaminen kaksikielisyys näkyy lasten ilmaisuihin, kun kaikki diskurssiin osallistujat ovat kaksikielisiä. Alustavat tuloksemme osoittavat, että dynaaminen kaksikielisyys näkyy niin yksittäisen ilmaisun kuin pidemmän dialogin tasolla.*

Nyckelord: simultan tvåspråkighet, syskon, dynamisk tvåspråkighet, tvåspråkig diskurspraxis

1 Bakgrund

Vårt intresse för hur tvåspråkighet i familjer fungerar har växt i samband med att vi själva blev föräldrar i en tvåspråkig familj. Som föräldrar har vi fått följa med våra barns tvåspråkiga utveckling och vi har ställts inför olika val vad gäller våra barns språkliga vardag. Trots vår bakgrund inom flerspråkighetsforskning blev vi överraskade över att vi inte kände igen våra familjers tvåspråkiga verklighet i de studier som gjorts om simultant tvåspråkiga barn och deras familjer. Syftet med den här fallstudien är således att kvalitativt analysera tvåspråkiga syskonbarns tvåspråkiga diskurspraxis i en trygg och bekant tvåspråkig situation sett ur den dynamiska tvåspråkighetens synvinkel. Studien är en viktig inbjudan till att ur sociokulturell synvinkel fokusera på tvåspråkiga situationer istället för enspråkiga situationer (dvs. kommunikation med enbart ett klart basspråk) för att kunna beskriva tvåspråkighet i dess hela omfattning.

Vi har valt att spela in två syskonpars språkanvändning under en leksituation hemma tillsammans med deras mamma. Mammorna föreslår att de ska läsa en bok och därefter har barnen fått styra leken vilket torde leda till att barnen känner sig trygga och

bekväma och till att de uppträder naturligt. Annan verksamhet som förekommer i materialet är brädspel, pusslande och fri lek. Materialet består av tre inspelningar, två av syskonen i familjen A (sammanlagt ca 40 minuter) och ett av syskonen i familjen B (ca 20 minuter). Alla inspelade leksituationer är enligt mammorna vanligt förekommande leksituationer hos familjerna. Under den första inspelningen i familjen A förekommer endast några få dialoger mellan pojken och mamman eller systemen. För att kunna se närmare även på pojkens yttranden valde vi att göra ytterligare en inspelning i familjen A. Materialet är inspelat hösten 2010. Vi analyserar materialet kvalitativt genom att indela barnens yttranden i följande kategorier: enspråkigt finska yttranden, enspråkigt svenska yttranden, yttranden med finska inslag och yttranden med svenska inslag. Genom kategoriseringen ger vi exempel på hur barnen använder sina två språk i samtalet och diskuterar hur vanligt det är att deras språkanvändning inkluderar båda språken. Vi ser på var barns yttranden skilt med speciell fokus på dialogen till mamman eller syskonet.

De inspelade barnen är i åldrarna 3 (P3), 4 (F4), 5 (P5) och 6 (F6). Den treåriga pojken och den sexåriga flickan är syskon (familjen A) och den fyraåriga flickan och den femåriga pojken är syskon (familjen B). I familjerna talar föräldrarna svenska med varandra, medan mammorna talar finska till barnen och papporna talar svenska till dem. Med papporna talar barnen nästan uteslutande svenska och syskonen talar vanligen svenska med varandra. Kommunikationen med mammorna är däremot tvåspråkig. Barnen kan välja att tala nästan uteslutande enspråkigt eller att använda båda språken i samtalet. Vardagen i familjerna är alltså tvåspråkig (den språkliga situationen är liknande med den i Berglund 2008: 45–50). Barnen deltar i svensk dagvård, men i daghemsgrupporna används bland barnen en del finska eftersom flera av barnen är tvåspråkiga eller t.o.m. enspråkigt finskspråkiga. Enligt vår syn på tvåspråkighet är daghemsmiljön således dynamiskt tvåspråkig till skillnad från tidigare forskning där daghemsmiljön definieras enspråkigt svenskt (se t.ex. Berglund 2008: 111–112). Familjerna upplever barnkultur på både svenska och finska, bl.a. läser de barnböcker på båda språken och ser även på barnprogram och lyssnar på barnmusik på båda språken.

2 Dynamisk tvåspråkighet

Tvåspråkiga syskon har hittills undersökts endast i en liten omfattning. Barron-Hauwaert (2011) konstaterar i sin undersökning av tvåspråkiga familjer att språkvalen inte är statiska i flerbarnsfamiljer. Föräldrarna kan övergå från en strikt *en person, ett språk* till ett mera flexibelt språkmönster eller helt och hållet byta språket i samband med det andra barnet. Detta kan ske eftersom minoritetsspråket får allt mindre utrymme i barnens liv i samband med skolstart och förekomsten av nya enspråkiga vänner. De tvåspråkiga syskonparen i Barron-Hauwaerts undersökning lever i en enspråkig miljö där trycket för det ena språket är starkt och det andra språket får stöd bara av en förälder. Barron-Hauwaert (2011: 187–188) påpekar vidare att barn i tvåspråkiga miljöer blir tvåspråkiga, men undersökningar gjorda i dessa miljöer är väldigt få till antalet. I Finland har tvåspråkiga (finska-svenska) familjer i en större omfattning undersökts t.ex. av Rontu (2005) och Berglund (2008). Intressant med de inhemska undersökningarna är att barnen i tvåspråkiga miljöer tycks visa minoritetsspråkets dominans, något som är ovanligt i de internationella undersökningarna. Vår undersökning stöder sig på den tidigare inhemska forskningen men det finns en skillnad i hur vi definierar tvåspråkiga situationer, vilket enligt vår mening är avgörande för att kunna förstå den tvåspråkiga verkligheten ur barnens synvinkel. Vi anser att vår undersökning har ett värde då den kan ge nya insikter i tvåspråkighet.

Vår diskussion utgår från dynamisk tvåspråkighet (García 2009). Den centrala tanken är att tvåspråkighet består av kommunikativa handlingar. Dessa handlingar återspeglar och anpassar sig till olika multimodala flerspråkiga situationer samtidigt som de i sin tur formar situationerna. Tvåspråkigheten är således inte ett statiskt fenomen så som en viss persons kunskaper i språk 1 och språk 2 vid en viss tidpunkt, utan kommunikativa handlingar som konstant utvecklas och ändras i de flerspråkiga eller enspråkiga situationer som de förekommer. En skillnad till tidigare tvåspråkighetsstudier är att de traditionella kategorierna, så som t.ex. basspråk och kodväxling, inte är tillräckliga för att beskriva hela den dynamiska skalan som tvåspråkiga individer har till sitt förfogande när de deltar i en tvåspråkig diskurs. I stället för att se ett språk som basspråk för kommunikationen, och ett annat språk som avvikande från samtalsnormen, föredrar García,

och vi, att tala om dynamisk tvåspråkighet (eng. *translanguaging*, vår översättning). I dynamisk tvåspråkighet har båda språken samma status i samtalet. García (2009: 44) påpekar ytterligare att dynamisk tvåspråkighet är det normala sättet att kommunicera i tvåspråkiga diskurser:

[...] translanguaging, or engaging in bilingual or multilingual discourse practices, is an approach to bilingualism that is centered not on the languages as has often been case, but on practices of bilinguals that are readily observable. [...] translanguaging practices are seen [...] as the normal mode of the communication.

I de tvåspråkiga lekdiskurser som vi kommer att analysera upplever vi att dynamisk tvåspråkighet accepteras av alla deltagande parter. Vi definierar tvåspråkig situation utgående från *barnets möjlighet att bli förstått på sina två språk*, till skillnad från de tidigare studier där man allt som oftast har utgått från omgivningens språkkunskaper. I dessa dynamiska tvåspråkiga situationer har barnen möjlighet att välja både lexikaliska och syntaktiska ingredienser ur båda språken och få sitt meddelande framfört, eventuellt med hjälp av utomspråklig kommunikation. Dynamisk tvåspråkighet kan således inte analyseras eller motiveras enbart med olika diskursexterna eller participantinterna faktorer, så som ofta är förekommande i de tidigare undersökningarna kring kodväxling (för en sammanfattande diskussion kring kodväxling, se t.ex. Levine 2011: 47–66). För vidare diskussion är det viktigt att inse att i de inspelade barnens vardag är nästan alla situationer uteslutande dynamiskt tvåspråkiga. Barnen möter i sin vardag strikt enspråkiga situationer endast vid några sällsynta tillfällen eller inte alls.

3 Pojke 3 år (P3), familjen A

Under inspelningen där mamman och flickan (F6) spelar brädspel leker pojken (P3) för sig själv i bakgrunden. Han deltar nästan inte alls i dialogen förutom att mamman har några korta diskussioner med pojken. När talet inte är riktat till någon specifikt använder han mest svenska men finska inslag förekommer. I dialogen med mamman är pojkens yttranden rätt korta, vanligtvis svarar han med två eller tre ord. Under den självständiga leken förekommer en del situationer där han pratar högt för sig själv. Pojken leker att han är brandman inspirerad av den finska dvd han sett en stund före. I sin

lek använder han båda språken, dock mest svenska men några centrala begrepp är på finska, som t.ex. *palomies* i exempel 1.

- (1) P3: (härmar ljudet av en ringsignal) *palomies* (.) *åhh* (gnolar på en sång)

I den andra inspelningen där P3 deltar mera i den gemensamma leken förekommer även litet längre dialoger mellan syskonen i vilka även mamman deltar. Utmärkande i P3s språk användning är användningen av pronomen. Flera exempel visar på att P3 använder pronomen på finska då han i övrigt använder svenska men t.ex. vill ha uppmärksamhet eller påpeka att han äger något (exempel 2). I hans yttranden finns även exempel på det motsatta, dvs. att han använder pronomen på svenska i ett yttrande som i övrigt är på finska (exempel 3). Även i dessa yttranden har han ett behov av att peka ut någon och använder då pronomenet på det andra språket. Han visar dock att han kan böja pronomen korrekt i olika sammanhang oberoende språket.

- (2) P3: *int minun*

- (3) P3: *din syliin*

Pojkens diskurspraxis med mamman är tvåspråkig. Till systemen använder han enbart svenska, vilket exempel 4 visar. Exemplet är hämtat från en situation då syskonen och mamman spelar memory och syskonen funderar på var ett kort ligger. I den här dialogen använder de endast svenska och pojken ställer flera frågor som systemen svarar på.

- (4) F6: *ja vet var de finns*
P3: *vet du de?*
F6: *mm*
P3: *kan du hitta de?*
F6: *nä(.) ja sejer int (.) nånstans här*
P3: *kanske här*
F6: *nää*

Genom hela dialogen använder syskonen svenska med varandra och de ger inget tecken på att bjuda in mamman i diskussionen. Det här tolkar vi som att syskonen i familjen A väljer enspråkig fram om tvåspråkig diskurspraxis när de diskuterar tillsammans och mamman inte är med.

4 Flicka 4 år (F4), familjen B

I inspelningen använder F4 både svenska och finska. För det mesta består hennes yttranden av turer där finska är huvudspråket. Det här gäller både när hon riktar talet till mamman och när hon talar utan att rikta talet till någon specifik mottagare. Däremot när F4 talar med sin storebror byter hon språket till svenska. I exempel 5 syns tydligt hur de olika samtalsparterna påverkar hur F4 bildar sin tvåspråkiga lekdiskurs:

- (5) P5: *jag börjar från kaptenen*
(tystnad)
M: *mitä F4 tekee?*
F4: *minä teet vaan tää piha (.) maa minä teet ei se kapten här e kapten hand*
F4: *täällä här e hand*

Exemplet är taget då barnen börjar lägga pussel med sjörövarmotiv. P5 meddelar på svenska att han har som avsikt att lägga bitarna som hör till kaptenen. Efter en kort tystnad undrar mamman vad F4 har som plan att börja med. F4 svarar till mamman på finska att hon ska lägga bitarna som bildar marken. Hon söker ett passande ord och ersätter det finska *piha* (sv. gården) med ett mera passande finskt ord *maa* (sv. marken) efter en kort tankepaus. Hon vill ännu förtydliga att hon inte tänker använda samma bitar som storebror. I yttrandet tolkar vi att *se* (sv. den) har en utpekande funktion, dvs. hon hänvisar till den tidigare turen i samtalet där P5 talade om kaptenen. Det plötsliga språkbytet kan också tolkas bero på att yttrandet riktas mera till brodern efter den inledande frasen. Vi anser att det inte är fråga om en lucka i vokabulären utan ett tecken på den dynamiska tvåspråkigheten. Det är inte möjligt att med hjälp av inspelningen avgöra varför hon i den sista turen väljer att använda båda språken, först finska *täällä* och sedan svenska *här* samtidigt som hon ger biten till sin bror. Båda orden uttrycks med normal ton och hon visar inte något tecken på att reflektera över språkvalet. Senare i pusslandet försöker F4 söka efter ett finskspråkigt ord och använder hela sin språkliga repertoar för att hitta en passande förklaring:

- (6) F4: *minä ottaa tää, tää, on tää*
M: *mikä se on? onko se joku tommonen (.) kannu?*
F4: *ei, kanske on siinä sisälä nän on sisälä*
M: *mikä siellä on sisällä?*
F4: *minä tror se on vaan sellanen, iso, iso on en, en som man lyser, näin, som en guld.*
M: *ahaa*
F4: *kanske se*

[...]

M: *sä voit laittaa yhteen ne palat(.) tehdä sen aarrearkun*

F4: *minä teet först tän aarre (.) kato äiti, kuuluu tää tänne? vai tänne?*

I början av exempel 6 lyfter F4 upp en bit och talar med en hemlighetsfull röst. Hon kommer inte på ordet *skattkista* på finska och försöker först ge en förklaring på finska: Det är något som är inne i något stort. Till slut ger hon förklaringen på svenska *lyser som en guld*. Det är nästan omöjligt att avgöra om det är brist på ordförrådet på finska som frambringar språkbytet, eftersom hon inte hittar ordet på svenska heller. Det blir också oklart vilket ord är det ord som hon inte kan på finska. Är det *skattkista*, *att lysa* eller frasen *som en guld*? Språkbytet kan också bero på att F4 önskar sig hjälp från P5 och med hjälp av språkvalet försöker tydligare inkludera P5 med i diskussionen. Senare i diskussionen används både *skatt* och *skattkista* på finska utan att mamman eller F4 reagerar på användningen av dem. Ytterligare kan noteras att det i exempel 6 förekommer flera ord som F4 använder på svenska i de annars huvudsakligen finska yttranden. Sådana ord är t.ex. *Minä tror, nån on sisälä, minä teet först*. Samma gäller även åt det andra hållet: en som man lyser *näin*. Det är svårt att avgöra om det finns någon anledning till eller systematik i hur och varför hon använder motsvarande små ord från det andra språket i sina yttranden.

5 Pojke 5 år (P5), familjen B

P5 använder både finska och svenska i inspelningen på samma sätt som sin syster men till skillnad från henne är det svenska som är det dominanta språket både när han talar med sin syster och med sin mamma. P5 har helt uteslutande finskspråkiga turer, men dessa yttranden är korta och består närmast av korta utrop eller räknande:

(7) P5: *yks, kaks, neljä*

(8) P5: *ei minun kaikki!*

(9) P5: *jess! monta!*

Yttranden i exemplen 7–8 är alla enspråkigt finska. Längre finskspråkiga yttranden där enbart några svenska ord ingår förekommer nästan inte alls hos P5. Däremot förekommer det rikligt med tvåspråkiga yttranden riktade till mamman där vissa svenska ord ersätts med finska motsvarigheter.

- (10) P5: *minä skulle göra till minun kissa en koj (.) en kattkoja*
M: *kattkoja?* (skrattande)
F4: *å minä!*
P5: *å sen skulle jag sätta en dyna dit och han skulle få ligga i fred*

I exempel 10 diskuterar mamma med båda barnen om en bild i boken. P5 fortsätter mammans lekfulla idé om att bygga en säng för katterna. De finska orden han använder i sitt yttrande är *minä* och *minun kissa*. Materialet ger en viss antydning om att det oftast är just pronomenet *jag/minä* som används på finska om P5 markerar tvåspråkigheten i sitt yttrande. Det finns dock inte något tydligt system i valet av finska eller svenska pronomen utan han kan använda båda, vilket också syns i exempel 11.

- (11) P5: *äiti äitii minä börjar från båten*
P5: *äiti jag börjar från båten*
M: *voiko sieltä veneestä (.) eikö se ollut näistä kaupungeista ku piti alottaa?*
P5: *minä alottaa siellä*
P5: *ei (.) minä börjar(.) minä ottaa tämä pengar*
P5: *här (.) jag börjar HÄR äiti (.) jag börjar här*
M: *mm okei.*
P5: *MINÄ börjar här i spelet*
P5: *jag börjar jag börjar (.) å: jag börjar*
M: *jaa mm eikö?* (skrattar)
P5: *NYT börjar jag*

I exempel 11 är mamman upptagen med att placera spelbrickor på spelplanen och ger inte full uppmärksamhet till P5. Även F4 tävlar om mammans uppmärksamhet, vilket leder till att P5 upprepar samma sak flera gånger och på olika sätt (F4s yttranden är bortplockade av utrymmesskäl). Ett yttrande är uteslutande finskt, vilket eventuellt kan motiveras med att det är svar på en fråga som är direkt ställd till P5 av mamman på finska. Ett yttrande är uteslutande svenskt, medan resten av yttrandena är tvåspråkiga. Ofta använder han samma ord på båda språken i de olika yttrandena, t.ex. *jag* och *minä*, *börja* och *aloittaa*, *här* och *siellä*. Det intressanta är att ofta är de finska inslagen i början av yttrandet starkt betonade, medan de yttranden som börjar på svenska inte är lika markerande. Detta är dock inte något systematiskt och utesluter inte de mera neutrala, obetonade yttranden som börjar med finska ord.

Det är oftast de nästan helt enspråkigt svenska yttrandena som är de längsta och mest kännetecknande för P5 i den här inspelningen. Detta kommer tydligt fram då P5 använder fantasin och lever in i olika situationer. Exempel 10 ovan visar hur språket kan bli

enspråkigt när han utvecklar någon tanke som berör fantasivärlden. En spännande avvikelse från detta förekommer i ett skede av inspelningen där P5 använder spelbrickan med rövarbilden och ger sig in i en fantasilek:

(12) P5: *kultaa, kultaa! xx kultaa! sa han täällä on (.) letar, han går här i jungeln och letar gulden*

I exempel 12 låtsas P5 vara en rövare som springer i djungeln. Samtidigt som han ropar *kultaa, kultaa!* flyttar han spelbrickan på spelplanen. Talet är inte riktat till mamma utan P5 är mitt i en egen fantasilek. Förklaringen till sitt beteende, dvs. berättelsen som spelbrickan har inspirerat honom till, börjar han först på finska men byter sedan till svenska. Berättelsen riktar sig både till systemen och till mamman. Situationen är en spontan avvikelse från den pågående aktiviteten och det finns ingen klar förklaring till varför rövaren talar finska.

6 Flicka 6 år (F6), familjen A

Inspelningarna visar att F6 använder både svenska och finska med mamman, däremot använder hon uteslutande svenska i sin kommunikation med sin bror (se exempel 4). Med mamman använder hon rätt mycket svenska, men det förekommer även yttranden helt på finska. De enspråkiga yttrandena är vanligtvis rätt korta (exempel 13) och längre yttranden innehåller i regel delar av båda språken. Det bör dock påpekas att undantag förekommer och att flickan även producerar långa enspråkiga yttranden (exempel 14).

(13) F6: *nyt se on tässä*

(14) F6: *joo kuusi ja sinulla on yksi kaksi kolme neljä viisi joo sinulla on viisi (.) joo sinulla on viisi ja minulla on kuusi (.) joo minulla on yks pari [...]*

Under inspelningen där mamman och flickan spelar olika brädspel pratar flickan rätt mycket högt för sig själv. Det hon säger högt för sig själv är för det mesta antingen helt på svenska eller med stark svensk dominans. En sådan situation är då hon planerar hur hon ska lägga upp spelplanen för det brädspel hon spelar med mamman (exempel 15). Ytterligare ett exempel på detta är då hon ska kasta en tärning och önskar sig ett visst tal för att komma jämnt till en viss plats på spelplanen (exempel 16). Hon viskar för sig själv sin önskan på svenska men delger resultatet högt på finska. Här tolkar vi denna

tvåspråkiga diskurspraxis som att hon vill delge budskapet till mamman och därför väljer hon att byta språk.

- (15) F6: *nu gör jag uppåt(.) eller kanske en till o sen gör jag uppåt*
(16) F6: (viskar) *ge mig en etta tack* (normal röst) *neljä*

I exempel 17 och 18 använder flickan bara svenska trots att hon tilltalar mamman, i det andra exemplet mer utpekande med pronomenet *du*.

- (17) F6: *alla kan int börja på samma ställe visst int?*
(18) F6: *hur många par har du?*

Användningen av svenska i exempel 17 kan motiveras av att hon inkluderar sin bror i det efter en tvist dem emellan om var man kan och inte kan börja i ett brädspele. Tillägget *visst int* visar på att hon behöver få en bekräftelse på sitt antagande och frågan är riktad till mamman. Genom att hon ställer frågan på svenska antar vi att hon anknyter till diskussionen hon haft med sin bror och därför ställer frågan på svenska. Däremot är det svårt att veta varför hon ställer den andra frågan på svenska till sin mamma. Inget i själva situationen tyder på något som skulle påverka hennes val av språk och det direkta tilltalet med pronomenet *du* visar på att hon menar mamman eftersom hennes lillebror just då inte sitter med vid spelet.

Även hos F6 ser man tidvis samma drag av pronomenanvändningen som hos P3 och P5 dvs. att hon t.ex. för att peka ut någon använder pronomen på det andra språket. I exempel 19 är det sig själv hon talar om. Genom att hon använder *minä* ger hon yttrandet extra tyngd och påpekar för både mamman och brodern att det är henne det går dåligt för i spelet.

- (19) F6: *snart MINÄ dör*

I tidigare exempel (t.ex. exempel 14) visar hon tydligt på en korrekt användning av pronomen men i de yttrandena ger hon inte det aktuella pronomenet lika stor tyngd som i exempel 19. Exemplet är även intressant eftersom hon har valt finskans ordföljd i ett yttrande som till största delen är på svenska. Vår tolkning är att hon genom att använda finskans ordföljd lyfter fram pronomenet. Skulle F6 ha använt svenskans ordföljd hade pronomenet placerats sist i yttrandet och inte fått samma vikt. Exemplet är

representativt för F6s yttranden när hon använder båda språken; hon använder alltså ord på det andra språket vilket ger det tyngd i hennes yttrande.

7 Slutord

Syftet med undersökningen har varit att analysera tvåspråkiga syskonbarn i dynamiska tvåspråkiga leksituationer. Vår analys av barnens enspråkiga och tvåspråkiga yttranden visar att tvåspråkig diskurspraxis är en naturlig och accepterad ingrediens i dynamisk tvåspråkighet. Dynamiken i samtalet kan upptäckas av att barnen pendlar ledigt mellan språken och kombinerar språken utan att det alltid finns någon tydlig yttre eller inre impuls som tvingar fram språkbytet. Båda språken har samma status för de olika samtalsparterna.

De diskuterade exemplen visar att barnen kan bilda sina tvåspråkiga lekdiskurser på olika sätt utan att valen får någon tydligt markerande effekt i samtalet. Alternativt kan den tvåspråkiga diskurspraxisen användas som stilmedel i samtalet för att skapa en viss önskad effekt (t.ex. ge tyngd till det sagda, inkludera en tredje part i dialogen eller förhandla om en gemensam förståelse). Alla de fyra barnen visar prov på individuella sätt att bilda en tvåspråkig lekdiskurs där finska med mamman och svenska med syskonet smids ihop utan att det skapar konflikter eller utesluter någon ur samtalet. Studien aktualiserar behovet av ytterligare analyser i liknande tvåspråkiga situationer där samtalspartnerna inte konsekvent utgår från ett och samma baspråk utan använder olika grader av tvåspråkighet. Undersökningen har för sin del bekräftat att den tvåspråkiga normen kan undersökas enbart i sådana tvåspråkiga situationer där dynamisk tvåspråkighet istället för ett baspråk, eller t.o.m. enspråkighet, är normen.

I framtiden har vi som avsikt att bygga ut vår kunskap om den dynamiska tvåspråkigheten i tvåspråkiga leksituationer där de observerade syskonbarnen i familj A och B leker med varandra. En dylik träff mellan familjerna skedde ca en månad efter de inspelningar som presenterats i den här artikeln. Språkvalen följde samma mönster som är bekant ur inspelningarna. Med papporna talade barnen nästan uteslutande svenska och med mammorna talade barnen tvåspråkigt. Pojkarna P3 och P5 umgicks med varandra

främst på svenska medan flickorna F4 och F6 valde tala enspråkigt finska med varandra under hela träffen. Vad var det som fick pojkarna och flickorna att gå från tvåspråkig diskurspraxis till nästan uteslutande enspråkig diskurspraxis med vännerna? Varför valde de att kommunicera på olika språk? Kommer de att hålla fast vid sina enspråkiga roller gentemot varandra i de senare träffarna eller accepterar barnen den tvåspråkiga diskurspraxisen som en del av lekdiskursen med tiden?

Litteratur

- Barron-Hauwaert, Suzanne (2011). *Bilingual Siblings: Language Use in Families*. Bristol, NY, Ontario: Multilingual matters.
- Berglund, Raija (2008). *Ett barns interaktion på två språk – En studie i språkval och kodväxling*. Acta Wasaensia 190. Vasa universitet.
- García, Ofelia (2009). *Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Levine, Glenn S. (2011). *Code choice in the language classroom*. Bristol, NY, Ontario: Multilingual matters.
- Rontu, Heidi (2005). *Språkdominans i tidig tvåspråkighet. Barnets kodväxling i kontext*. Åbo: Åbo Akademis förlag.